

4. Макаренко А. С. Виступи і статті з питань педагогіки й етики // Тв. в п'яти томах. – Т.5. – С. 363.
5. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник / О.П. Рудницька – К.: АПН України, 2002. – С.251-258.

УДК 37.017.42

Мандрико О.О.

вчитель Новгородської ЗОШ І-ІІІ ст.
Тростянецького р-ну, Сумської обл.

Снагощенко В.В.

кандидат педагогічних наук, доцент
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка

МУЛЬТИМЕДІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ ІСТОРІЇ

У статті аналізується використання мультимедійних презентацій як одного з ефективних методів навчання історії в школі, впровадження якого дає змогу вчителеві чітко виокремити структуру вивчення нового матеріалу, створити найкращі умови для запам'ятовування, продемонструвати зв'язок теорії з практикою, найповніше розкрити сутність і закономірність явищ і процесів, що вивчаються. Використання презентації на уроці історії сприяє підвищенню інтересу і загальної мотивації, активізації процесу навчання, завдяки застосуванню привабливих і швидко змінюваних форм подання інформації, індивідуалізації навчання, коли кожен працює в зручному для нього режимі.

Ключові слова: інформаційно-комп'ютерні технології, урок історії, мультимедійна презентація, ефективність навчання історії.

Мандрико А.А., Снагощенко В.В. Мультимедийная презентация как средство повышения эффективности урока истории.

В статье анализируется использование мультимедийных презентаций как одного из эффективных методов обучения истории в школе, внедрение которого дает возможность учителю четко выделить структуру изучения нового материала, создать наилучшие условия для запоминания, продемонстрировать связь теории с практикой, полнее раскрыть сущность и закономерность явлений и процессов, которые изучаются. Использование презентации на уроке истории способствует повышению интереса и общей мотивации, активизации процесса обучения, благодаря применению привлекательных и быстро изменяемых форм представления информации, индивидуализации обучения, когда каждый работает в удобном для него режиме.

Ключевые слова: информационно-компьютерные технологии, урок истории, мультимедийная презентация, эффективность обучение истории.

Mandriko A., Snagotchenko V. Multimedia presentation as means of increase of efficiency of lesson of history.

Using of multimedia presentations is analyzed in the article. It is an effective method of learning history at school and its implement gives teacher the ability to distinguish the learning material. It helps to create the best conditions for remembering and it shows the connection between the theory and practice. It can give you the chance to explain the essence and regularity of the learning things. You can demonstrate different things and show the schemes. Following the experience, due to the new learning methods using the presentations at History Lessons promotes the rising of interest and motivation. It is good for activation of learning due to the using of quickly changeable forms of giving information. These presentations are needed because they help to use the individual learning. Everybody can work in his or her convenient routine.

Key words: informatively-computer technologies, lesson of history, multimedia presentation, efficiency of studies of history.

Початок ХХІ століття характеризується входом людства в нову стадію свого розвитку. Сучасне інформаційне суспільство ставить перед усіма типами навчальних закладів і насамперед перед школою завдання підготовки випускників, здатних адаптуватися до мінливих життєвих ситуацій, самостійно критично мислити, грамотно працювати з інформацією, бути комунікабельними, контактними в різних соціальних групах, самостійно працювати над розвитком власної моральності, інтелекту, культурного рівня.

Успішність розв'язання цих завдань значною мірою залежить від використання комп'ютерних технологій у процесі навчання, якості й можливостей програмного забезпечення та місця комп'ютера в системі дидактичних засобів. Комп'ютерні технології навчання дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань. Їх використання здатне істотно поглибити зміст матеріалу, а застосування нетрадиційних методик навчання може зробити помітний вплив на формування практичних умінь і навичок учнів в освоєнні історичного матеріалу.

Постановка проблеми. Мультимедійні технології на сьогодні є одним із перспективних напрямів використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) у сфері освіти. Так, на думку вченого О. А. Худобця, мультимедійні технології - це ефективний засіб реалізації дидактичного принципу наочності на уроках історії. Вони сприяють "зануренню" учня в уявний світ, певні соціальні й виробничі ситуації, широкому застосуванню ігрових прийомів, відтворенню фрагмента навчальної діяльності (предметно-змістового, предметно-операційного і рефлексивного), активізації навчальної роботи учнів як суб'єктів навчальної діяльності, посиленню мотивації навчання [8].

Проблема використання мультимедійних презентацій на уроках історії, на наш погляд, полягає в тому, що на сьогодні недостатньо науково-методичного обґрунтування питань використання ІКТ у ході викладання цієї дисципліни. Обмежена кількість досконалих, професійно розроблених мультимедійних навчальних матеріалів. Саме ці питання є досить актуальними і потребують детального дослідження. Окремі аспекти мультимедійного супроводу на уроках історії в своїх дослідженнях розглядали П. Гевал, А. Гуржій, Д.Десятов [1], М. Жалдак, Н. Завізна, І. Логвіна, О. Мокрогуз [2], В.Недзельська, О. Пометун [5], М. Попович, Т. Ремех, О.Срібняк, О. Худобець [8], А.Фоменко, Г. Фрейман [5] та ін.

Мета статті - обґрунтувати роль мультимедійних презентацій на уроках історії як засобу підвищення ефективності уроку історії.

Виклад основного матеріалу. Для успішного здійснення навчально-виховного процесу наочність відіграє надзвичайно важливу роль. Завдяки наочності засвоєння навчального матеріалу відбувається через "живе споглядання" та конкретизацію знань. На основі безпосереднього сприйняття предметів чи процесів, які актуалізуються за допомогою зображень, в учнів розвиваються образні уявлення, необхідні для формування понять про історичне минуле.

Історія педагогіки засвідчує, що ще Я. А.Коменський вважав наочність, свідомість, систематичність, послідовність, доступність, міцність засвоєних знань головними принципами навчання. Дослідженню реалізації принципу наочності в навчальному процесі також присвятили свої роботи такі вітчизняні вчені, як В. Сухомлинський, В. Ягупов, І. Підласий та ін.

Зокрема, В. Сухомлинський підкреслював, що наочність - це сила, яка розвиває уважність, мислення, вона надає емоційного забарвлення пізнанню. Завдяки одночасності бачення, слухового сприйняття, переживання і мислення у свідомості дитини формується те, що в психології називається емоційною пам'яттю; з кожним уявленням і поняттям, що відклалися в пам'яті, пов'язується не тільки думка, але і почуття, переживання [6].

В. Ягупов, у свою чергу, стверджував, що "принцип наочності в навчанні вважається похідним від принципу доступності: чим більше наочності на занятті, тим доступнішим є пояснення нової теми" [9, с.306].

І. Підласий зауважує, що "ілюстрація передбачає показ і відтворення предметів, процесів та явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, схем, плоских моделей. Саме ілюстрація дає змогу усвідомити сутність явища, взаємозв'язок між його компонентами" [3, с.497].

Сучасний учитель історії, аби зацікавити учнів своїм предметом, повинен використовувати новітні методи і засоби навчання, адже саме образні наочні засоби та мультимедійні технології здатні підвищити його ефективність. Комп'ютер реально стає сьогодні незамінним помічником вчителя та учня в опануванні інформаційними потоками, допомагає моделювати та ілюструвати процеси, явища, об'єкти та події.

Поєднуючи в собі ознаки багатьох традиційних інформаційних технологій, комп'ютерні технології дозволяють істотно оптимізувати процес навчання історії. Він може стати більш цікавим, емоційно насиченим, динамічним і наочним; комп'ютерна технологія також здатна індивідуалізувати і диференціювати навчальний процес, реалізувати його творчий характер, організувати гнучке управління навчальною діяльністю, інтенсифікувати і активізувати навчання.

Сучасні методисти О. Пометун та Г. Фрейман визначають ряд переваг комп'ютерних технологій в організації процесу навчання історії. По-перше, комп'ютер значно розширив можливості подання навчальної інформації. Можливість застосування кольору, графіки, мультиплікації, звуку, можливість моделювання і прогнозування дозволяє відтворювати реальну обстановку діяльності.

По-друге, комп'ютер дозволяє підвищити мотивацію навчання. Можливість учнів регулювати подачу навчальних завдань за рівнем складності, заохочення їх до правильних рішень, не вдаючись при цьому до зайвих суджень і оцінок, позитивно позначитися на мотивації навчання.

По-третє, розширюється асортимент застосовуваних навчальних завдань. Комп'ютери дозволяють успішно використовувати у навчанні завдання на моделювання різних ситуацій, на пошук і усунення деяких проблем, коли є велике число варіативних способів вирішення. Розширюється також коло задач на планування, оскільки комп'ютер дозволяє оцінити оптимальність будь-якого рішення, у тому числі і несподіваного, ефективність обраної стратегії і може здійснювати постійний контроль за правильністю процесу рішення. Важливою особливістю комп'ютера є те, що він дозволяє "занурити" учня в конкретну історичну епоху, зробивши його учасником історичних подій, першовідкривачем земель і т. ін.

По-четверте, комп'ютер активно "втягує" учнів у навчальний процес. Він дозволяє суттєво змінити способи управління навчальною діяльністю, наприклад занурюючи учнів у певну ігрову ситуацію. Крім того,

учень сам може "задавати" комп'ютеру кращу форму допомоги, способу викладу навчального матеріалу. Інакше кажучи, на відміну, скажімо, від програмного навчання, комп'ютер не тільки направляє дії учнів, але й сам керується ними, оскільки багато функцій керування передаються їм. По-п'яте, комп'ютер сприяє формуванню в учнів умінь рефлексії своєї діяльності. Він дозволяє їм наочно уявити результат своїх дій [5, с.200].

Плануючи урок з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій, вчитель повинен дотримуватися декількох основних принципів:

- принципу науковості, що визначатиме спосіб і критерії добору змісту навчального матеріалу, який повинен відповідати сучасним науковим методам пізнання. Особливу увагу слід звернути на метод системного аналізу, що сприятиме найглибшому пізнанню об'єкта;

- принципу доцільності, який не дозволить перетворити використання комп'ютерних технологій у самоціль. Навчальна діяльність учня повинна мати такий зміст, який найефективніше може бути засвоєний тільки за допомогою комп'ютера;

- принципу систематичності, що передбачає використання комп'ютерних технологій постійно, а не як святкову подію спілкування людини з розумною машиною. Тільки дотримуючись цього принципу можна досягти сформованих практичних навиків в учнів, які стають знаннями в дії;

- принципу активного включення всіх учнів у навчальний процес, що вимагає від учня усвідомлення необхідності активної діяльності і співпраці;

- принципу доступності, що вимагає застосування комп'ютерних технологій як засобу колективної, так і самостійної діяльності учнів. Крім того, цей принцип вимагає використання саме найпростіших комп'ютерних технологій, доступних простому користувачеві комп'ютера [1].

Методика застосування комп'ютерної презентації - це сукупність правил, способів і прийомів, що забезпечують досягнення найкращих результатів у сприйнятті й засвоєнні навчального матеріалу [2].

Сьогодні більшість учителів зазначають, що учні часто випереджають багатьох освітян у використанні комп'ютерів і телекомунікаційних технологій. Особливо важливим є те, що, сучасні комп'ютерні технології в поєднанні з новітніми освітніми технологіями стають ефективними для підготовки учнів із визначеним набором освітніх компетенцій, які мають підготувати молодь до майбутнього життя в сучасному інформаційному суспільстві.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є створення навчальних презентацій, які на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій є одним з найефективніших методів представлення та вивчення будь-якого матеріалу. Мультимедійні презентації дозволяють підійти до процесу навчання творчо, урізноманітнити способи подачі матеріалу, поєднувати різні організаційні форми проведення занять з метою отримання високого результату, при мінімальних витратах часу на навчання. В сучасній педагогіці мультимедіа розглядають як особливий узагальнюючий вид інформації, що поєднує в собі як традиційну, візуальну (текст, графіку) інформацію, так і динамічну (мову, музику, відеофрагменти, анімацію та ін.) [2, с.8].

Мультимедійні презентації надають можливості здійснювати віртуальну взаємодію користувача з об'єктами або процесами пізнання, які знаходять своє відображення на екрані. Іншими словами, використання мультимедіа-презентацій дозволяє створювати інформаційний і візуальний образ об'єкту, який досліджується. Використання презентацій дозволяє вчителю зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал, що відповідає змісту конкретної теми з будь-якої базової дисципліни, і з історії зокрема. У традиційному навчанні підготовка уроку викликає низку труднощів, які пов'язані з необхідністю продемонструвати учням статичні та динамічні елементи. З цього приводу слід відзначити, що підготовані і методично продумані слайдові презентації - це найкращий вид унаочнення (карти, таблиці, схеми, фото, документи, завдання, шаблони виконання завдань), який не потребує матеріальних затрат (звичайно потрібен проектор) та може швидко змінюватися за бажанням вчителя.

Для підготовки мультимедіа-презентації вчитель може скористатися як добре відомим програмним засобом - Microsoft PowerPoint, так і спеціалізованими редакторами: Macromedia Flash, Picasa, Photodex ProShow та ін. Зокрема, програма Picasa (Google, Inc.), дозволяє легко виокремлювати статичні й динамічні зображення з Інтернету; зручно, швидко проектувати як слайд-шоу, так і навчальні фільми; додавати до проекту текстові й звукові коментарі; створювати колажі із статичних зображень тощо.

За способом використання презентації в основному розділяють на дві групи: презентації для супроводу доповіді (лекції) і індивідуальні проекти. Перша органічно вписується в структуру уроку, супроводжуючи розповідь учителя. Друга є однією з провідних форм особистісно-орієнтованого навчання. Так, у посібнику "Кращі уроки. Історія України", де зібрані уроки учасників Всеукраїнського конкурсу "Учитель року" з історії, пропонуються такі форми роботи з використанням ІТ: урок-лекція з вивчення нового матеріалу (вчитель протягом усього уроку використовує ІТ як ілюстративний матеріал, включаючи в роботу текст, аудіо- та відеоматеріали); комбінований урок (пояснення вчителя поєднується з використанням ІТ, а робота учнів (індивідуальна, групова) спрямована на вирішення завдань, представлених у мультимедійній презентації); урок-семинар (учні готують власні виступи, використовуючи ІТ); захист рефератів і проектних робіт із предмета [7].

Цінний досвід сучасних уроків з використанням ІКТ має учитель історії Сергієнко Володимир Іванович (Тростянецька спеціалізована школа I-III ступенів № 5 Сумської області). У рамках районного методичного

об'єднання вчителів історії та правознавства, яке відбулося 12 січня 2016 року на базі Тростянецької СШ І-ІІІ ступенів № 5, було проведено ІІ (очний) етап виставки-презентації "Портфоліо досягнень сучасного педагога-2016" у номінації "Історія" він представив власний досвід роботи над науково-методичною проблемою "Формування громадянської компетентності на уроках історії засобами інформаційно-комунікаційних технологій". Для прикладу наводимо підготовку і проведення ним комбінованого уроку всесвітньої історії у шостому класі з теми "Греко-перські війни в V- IV ст. до н.е." з використанням мультимедійної презентації:

I етап - підготовчий: визначення цілей і завдань уроку, підбір навчальної та додаткової літератури, підготовка вчителем конспекту уроку, створення на його основі коротких тез, таблиць і схем, підбір завдань і запитань, підбір ілюстрацій, аудіо- та відеоматеріалів із наявних у розпорядженні вчителя компакт-дисків або створення власних матеріалів.

II етап - створення мультимедійної презентації та її використання на уроці.

На першому слайді ним розміщується тема уроку, на другому - план уроку. Для зручності роботи вчитель створює гіперпосилання усіх слайдів на слайд № 1, тоді у будь-який момент уроку він має змогу повернутися до початку теми.

На третьому слайді представляє результати, які очікуються від уроку

Наступний слайд - перелік запитань для повторення вивченого матеріалу Використовуючи четвертий слайд, учитель розглядає причини греко-перських воєн. Означений матеріал учні записують у зошити.

Наступні три слайди використовуються у ході пояснення теми, причому робота з картою, підручником та новими поняттями є обов'язковою.

Так, зокрема, вивчаючи зазначену тему, учитель за допомогою мультимедійної презентації має змогу відслідковувати хід греко-перських воєн, а учні в зошитах заповнюють таблицю, яка відображена на екрані (дати, битва, результат). На основі результатів, представлених у таблиці, учні під керівництвом учителя приходять до висновку, що незважаючи на те, що військові дії 492 р. до н. е. закінчилися для персів поразкою, Дарій I планів щодо завоювання Еллади не полишив.

Наступні слайди включили інформацію про похід Ксеркса, Марафонську, Фермопільську та Саламінську битви. Згідно представленої інформації, учням пропонується проаналізувати вплив цих подій на життя сучасної Греції та світу, а також з'ясувати, як людство береже пам'ять про марафонських героїв. У ході уроку учні обговорюють ілюстрації щодо обмундирування, військової тактики грецького та перського військ.

Наприкінці уроку вчитель, разом із учнями, підбиває його підсумки, з'ясовуючи результати греко-перських воєн, дає домашнє завдання.

Виходячи з описаного вище, визначимо наступні переваги застосування мультимедійних презентацій на уроках історії:

1. Учитель має можливість самостійно конструювати урок та подавати інформацію у будь-якій формі (текст, таблиці, діаграми, слайди, відео- та аудіофрагменти).

2. Використання презентацій сприяє успішному поєднанню різних видів діяльності (робота з картою, підручником, зошитом, інформацією на екрані); реалізації міжпредметних зв'язків; логізації й структуруванню навчального матеріалу.

3. Використання презентацій доцільне на будь-якому етапі вивчення певної теми уроку: у ході пояснення нового матеріалу, закріплення, повторення, контролю.

4. Мультимедійні презентації дозволяють учням не тільки сприймати готовий матеріал, а й брати участь у його розробці, перетворенні, оперативному використанні.

Технологічні можливості презентації дають змогу подати найрізноманітніші види інформації, а учень може сформулювати доведення, зробити висновки, навести аргументи, найголовніше є те, що учень має змогу активно співпрацювати разом із учителем впродовж усього уроку.

Таким чином, підводячи підсумки варто наголосити на тому, що дослідження відгуків багатьох педагогів, які висловлюють свої думки на освітніх форумах та у блогах і на основі власних спостережень, можемо зазначити, що використання презентаційних матеріалів на уроках: допомагає раціоналізувати прийоми і методи подачі інформації (економія часу на уроці); підвищити рівень застосування наочності; отримати швидкий зворотний зв'язок; відповідати науковим, культурним інтересам і запитам учнів; створити емоційне ставлення до навчальної інформації; активізувати пізнавальну діяльність учнів; реалізувати принципи індивідуалізації та диференціації навчального процесу; підвищити ефективність засвоєння навчального матеріалу учнями; проводити уроки на сучасному рівні, високотехнологічно; готувати конкурентоспроможну особистість; скоротити терміни освоєння предмета.

Майстерно зроблена презентація може привернути увагу учнів та пробудити інтерес до навчання. Необхідно знайти такий баланс між матеріалом, який подається, та ефектами, які його супроводжують, щоб учні буквально "сиділи на краєчку стільця", використання комп'ютера як засобу навчання на уроках історії сприяє кращому розумінню, осмисленню і запам'ятовуванню учнями навчального матеріалу, підвищенню зацікавленості предметом та мотивації до навчання, стимулює творчий розвиток особистості учня, надає великі можливості вчителю в інтенсифікації самостійної роботи та активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Перспективи розробки обраної теми можуть бути пов'язані з конкретизацією вікових особливостей учнів, тематичного різноманіття уроків історії тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Десятов Д.Л. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні історії / Д.Л. Десятов. - Х.: Вид. група "Основа", 2011. - 111[1]с. - (Б-ка журн. Історія та правознавство". Вип.6 (90).
2. Мокрогуз О. До питання методики застосування мультимедійної презентації POWER POINT на уроках історії / О. Мокрогуз // Історія України. - 2010. - № 11. - С. 8-10. - (Бібліотека "Шкільного світу")
3. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії / О. П. Мокрогуз. - Харків: Основа, 2010. - 192 с.
4. Подласый И. П. Педагогика: новый курс: учебник [для студ. высш. учеб. завед.]. Книга 1: Общие основы. Процесс обучения / И. П. Подласый. - М.: ВЛАДОС, 2003. - 576 с.
5. Пометун О. І. Методика навчання історії в школі / О. І. Пометун, Г. О. Фрейман. - К.: Генеза, 2010. - 328 с.
6. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю / В. О. Сухомлинський. - К.: Радянська школа, 1988. - 304 с.
7. Учитель року. Кращі уроки. Історія України / упор. Н. Клясен. - Х.: "Основа", 2011. - 127с.
8. Худобець О. А. Активізація інтересу учнів до історії за допомогою комп'ютерних ігор / О. А. Худобець // Історія в середніх і вищих навчальних закладах України. - 2005. - № 2. - С. 2-6.
9. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник / В. В. Ягупов. - К.: Либідь, 2002. - 560 с.

УДК 94:351. 74 (470+571) (092)

Терещенко О.М.

викладач історії, ДНЗ "Київський професійний коледж
з посиленою військовою та фізичною
підготовкою" магістр

СУЧАСНИЙ УРОК ЛІТЕРАТУРИ: ТВОРЧИСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – МИСТЕЦЬКИЙ ІДЕАЛ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

У статті здійснена спроба проаналізувати вплив творчості Т.Шевченка на становлення І.Нечуя-Левицького як письменника, охарактеризовано роль постаті Т.Шевченка у формуванні І.Нечуя-Левицького як національно-культурного діяча українського національного відродження другої половини XIX ст..

Ключові слова: національно-культурне відродження, українська інтелігенція, Кобзар, мала батьківщина, мистецькі традиції.

Терещенко А. «Творчество Тараса Шевченко - художественный идеал Ивана Нечуй-Левицкого».

В статье предпринята попытка проанализировать влияние творчества Т.Шевченко на становление И.Нечуя-Левицкого как писателя, охарактеризована роль фигуры Т.Шевченко в формировании И.Нечуя-Левицкого как национально-культурного деятеля украинского национального возрождения второй половины XIX в .

Ключевые слова: национально-культурное возрождение, украинская интеллигенция, Кобзарь, малая родина, художественные традиции.

Tereschenko O. «Creativity Shevchenko - artistic ideal Nechui-Levitsky» an attempt to analyze the impact of the works on the formation Shevchenko I.Nechuy Levitsky».

As a writer, described the role of the figure of Shevchenko in shaping I.Nechuy Levitsky as national and cultural figure Ukrainian national revival second polyvnyu nineteenth century .

Keywords: national and cultural revival, Ukrainian intelligentsia, Kobzar, was the birthplace, artistic traditions.

Іван Нечуй-Левицький увійшов в історію української літератури як видатний майстер соціально-побутових оповідань та повістей, науково-популярних нарисів, в яких показано процеси і настрої у середовищі різних верств українського народу в умовах модернізаційних трансформацій другої половини XIX ст., послідовника традицій Т.Шевченка, якого вважав своїм мистецьким ідеалом.

Революція гідності (2014 року) висунула на порядок денний суспільного життя сучасної України проблему формування національної самосвідомості молодого покоління українців. Російсько-українське воєнне протистояння на Сході України, Антитерористична операція на Донбасі стала одним із важливих національно-консолідуючим факторів для подальшого становлення українства, як політичної нації. У ці складні і суперечливі часи нація знову потребує орієнтування на національні символи та ідеали, такими, яким є постать Кобзаря. Тому дослідження впливу постаті Т.Шевченка на національно-культурну еліту – українську інтелігенцію, представником якої у другій половині XIX ст. був І.Нечуй-Левицький є актуальною.

Серед дослідників, що вивчали вплив Т.Шевченка на творчість І.Нечуя-Левицького виділяємо таких, як: О.Павлову [7], І.Пільгука [8], М.Тараненку [10], Л.Федосова [12].

Наукова новизна нашого дослідження полягає у спробі проаналізувати вплив Т.Шевченка, як мистецького ідеалу, на творчість І.Нечуя-Левицького.